

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 2388
Tarih : 29.06.2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

23 Haziran 2016 itibarıyla Diyarbakır il sınırlarında başlatılan askeri operasyonlar ve bu operasyonlar esnasında çıkan yangınların çıkış nedenlerinin araştırılması, sivil alanların insansızlaştırılması iddialarının incelenmesi, operasyonu yürüten askeri birliklerin olası görev ihmallerinin sorgulanması, kusurluların tespit edilmesi ve bundan sonraki süreçlerde alınabilecek tedbirlerin belirlenmesi gibi konularda çalışmak amacıyla Anayasanın 98'inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ederiz.

İdris BALUKEN
HDP Grup Başkanvekili
Diyarbakır Milletvekili

Çağlar DEMİREL
HDP Grup Başkanvekili
Diyarbakır Milletvekili

GEREKÇE

23 Haziran 2016 tarihinde Diyarbakır Valiliği'nin internet sitesinde Lice, Hazro, Hani, Silvan ve Kocaköy ilçelerinin dağlık ve ormanlık aralarında operasyon düzenleneceğini açıklanmış ve Valilik operasyonun süreceği toplam 39 köyde 23 Haziran 2016 Perşembe günü 03.00'den geçerli olmak üzere ikinci bir duyuruya kadar sokağa çıkma yasağı ilan etmiştir.

Yürütülen askeri operasyonlar Lice'nin köyleri ve çevresinde yoğunlaşmış olup, bölgede yoğun helikopter hareketliliği yaşanmakta ve sürekli olarak şiddetli patlamalar meydana gelmektedir. F-16'lar ve Skorsky'lerden atılan bombalar ve alev topları nedeniyle binlerce dönüm ormanlık alanın yandığı bilinmektedir. Bingöl ili sınırları ile Diyarbakır'ın Lice, Hani, Kulp, Kocaköy ve

Hazro ilçelerindeki köylere yakın 150 ayrı noktada yangınlar çıkmış ve birçoğu hala kontrol altına alınamamıştır. Bombardıman nedeni ile çıkan yangınlar hem ormanların kaybı ve doğa katliamına yol açmakta, hem de yayılmaları halinde yerleşim yerlerini etkileme tehdidini artırmaktadır.

Nitekim çeşitli kaynaklar askeri helikopterlerden atılan bombalar ve çıkan yangınların sivil halkın can ve mal güvenliğini ciddi biçimde tehdit ettiğini ifade etmektedir. Yangınların çevre köylere sıçraması ile bağ, bahçe ve ekili arazilerin tahrip olması 1990'lı yıllarda olduğu gibi köyleri boşaltmayı ve insansızlaştırmayı gündeme getirmektedir. Yangınlara müdahale etmek isteyen belediye ve Orman Bölge Müdürlüğü ekiplerine güvenlik gerekçesi ile izin verilmemesi de bu iddiaları güçlendirmektedir. Binlerce askerin katıldığı operasyonlarda sivil halk evlerini, bağ ve bahçelerini terk etmeye zorlanırken; bölge halkına uygulanan hakaret ve keyfi gözaltıların daha da yoğunlaştığı görülmektedir. Operasyonlar esnasında telefon ve diğer iletişim olanaklarının günlerce kesilmiş olduğu da bilinmektedir. Tüm bu gelişmeler bölge halkının 1990'lı yılları aşan yeni bir zorunlu göç dalgası ile karşı karşıya kalacağı endişesini artırmaktadır.

Öte yandan, kolluk kuvvetleri tarafından Bingöl ve Diyarbakır arasında toplamda 10 adet kontrol noktası kurulmuş ve 26 Haziran 2016 Pazar günü yangının olduğu alanlara gitmek isteyen yurttaşlara yasak getirilmiştir. Aralarında milletvekilleri, DTK, DBP ve HDP yönetici ve üyelerinin de bulunduğu çok sayıda yurttaşın girişine izin verilmezken, kolluk kuvvetleri 75 kişiyi gözaltına almıştır. Bu koşullar altında sivil halkın seyahat özgürlüğünün engellenmeye devam edileceğinden endişe duyulmaktadır.

Bilindiği üzere çatışma süreçlerinde sivil alanların korunması, çevrenin devlet kaynaklı tahrip edilmemesi ve insancıl hukuk kurallarının her şart altında uygulanması gerekliliği Türkiye'nin taraf olduğu Birleşmiş Milletler Anlaşması'nda ve farklı tarihli Cenevre Sözleşmeleri ile ek protokollerinde güvence altına alınmıştır. Diyarbakır'a bağlı Lice ve kırsalında yapılan operasyonlar ve çıkan yangınlarda ise bahsi geçen uluslararası hukuk normlarının çiğnendiği iddiaları oldukça güçlü dayanaklarla desteklenmektedir.

Yurttaşların can ve mal güvenliğinin sağlanması her devletin öncelikli görevi olmasına karşın; sürdürülen bu operasyonlar kapsamında devletin yetkili kurumlarının sorumluluğu birbirinin üzerine atmaları karşısında oldukça vahim bir tablo ortaya çıkmıştır. Lice ve çevresinde

binlerce dönümlük alan yanmış, birçok ev kullanılamaz hale gelmiş ve sivil halkın bağ, bahçe ve hayvanları da zarar görmüştür.

Bu bağlamda, 23 Haziran 2016 itibarıyla Diyarbakır ve Bingöl il sınırlarında başlatılan askeri operasyonlar ve bu operasyonlar esnasında çıkan yangınların çıkış nedenlerinin araştırılması, sivil alanların insansızlaştırılması iddialarının incelenmesi, operasyonu yürüten askeri birliklerin olası görev ihmallerinin sorgulanması, kusurluların tespit edilmesi ve bundan sonraki süreçlerde alınabilecek tedbirlerin belirlenmesi gibi konularda çalışmak amacıyla TBMM bünyesinde bir Araştırma Komisyonu kurulmasını talep ediyoruz.